

δοχή ἢ ἀπόρριψις αὐτῶν παρὰ τῶν ἐπιστημόνων, οἵτινες, κατὰ τὴν ἐκφρασιν τοῦ Πλουτάρχου, οὐχ ὥσπερ ἀπτήνες νεοσσοί, κεχρηγότες ἔει πρὸς ἄλλότριον στόμα, καὶ πᾶν ἔτοιμον ἤδη καὶ διαπεπονημένον ὑπ' ἄλλων ἐκλαμβάνειν ἐθέλοντες» (2), διατελοῦσιν, ἀλλ' οἰκεία διαποιήσῃ ἐκάστης σπιθαμῆς τοῦ ἐπιστημονικοῦ χώρου τὴν κατάκτησιν διεκδικοῦσι, μηδὲν διὰ τοῦτο ὑπονοίας παρέχοντες ὅτι παρεῖδον τὰς τῶν προτέρων ἢ μεγαλοφυστέρων ἐπιστημονικὰς θεωρίας ἐν τῇ ἐπιστήμῃ εἰς πᾶν ὅ,τι εἰσέτι οὐ κέκτηται τὸ *Veto* τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου σύμπαντος ἐπικρατεῖ τὸ τοῦ Ἐπιχάρμου «μέμνας' ἀπιστεῖν ταῦτα γὰρ ἄρθρα τῶν φρενῶν».—

§ δ'. Λόγοις τοιοῦτοις οὐδὲν τὸ πυρρωνικὸν ἐνυπάρχει· διότι ἐν τῇ σημερινῇ στάσει τῆς ἐπιστήμης πολλὰ τῶν στοιχείων αὐτοῦ ἀπεβάλετο ὁ πυρρωνισμός· τὸ ἐταστικὸν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐν τῇ πορείᾳ αὐτοῦ σήμερον τῇ ἐπιστημονικῇ περιβάλλεται ὑπὸ πολλῶν προοδευτικῶν παραγόντων μέγα συμβαλλομένων εἰς τὴν ἄρσιν ἀμφιβολιῶν ἄλλοτε ἐπιτρεπομένων διὰ τὰς δυσχερείας τῶν καιρῶν, οἵτινες οὐ παρεῖχον τότε τὰ πρὸς τοιοῦτον μέγαν καὶ ὑψηλὸν σκοπὸν συντελοῦντα. Σωτήριον ἐν τῇ ἐπιστήμῃ σήμερον κρίνεται τὸ φῶς τῆς ὑψηλῆς κριτικῆς, οὗ ἄνευ ἐν παντὶ αὐτοῦ βήματι προσκόπτει ὁ ἐπιστήμων καὶ παραπλανᾶται ἄνευ ἐλπίδος ἐπανόδου εἰς τὴν εὐθεῖαν ἐπιστημονικὴν ὁδὸν, ἀφ' ἧς ἀπέκλινε διὰ παντοῦ λόγους, οὓς ἐνταῦθα δὲν εἶνε ὁ ἀρμόδιος τόπος νὰ ἐξετάσωμεν, οὐδὲ τῆς πραγματείας ὁ σκοπὸς καὶ τὸ σχέδιον ταύτην ἐπιτρέπει. Ἀρκοῦσι ταῦτα πρὸς τὸ παρὸν ἴσως καὶ διὰ τὰς τοῦ σοφοῦ Αἰγυπτιολόγου **Brugsch** ἐρεῦνας περὶ τῆς διὰ τῆς Σερβωνίτιδος ἐν Αἰγύπτῳ παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν λίμνης διαβάσεως τῶν Ἑβραίων πρὸς τὴν ἀπέναντι τοῦ Σινᾶ παραλίαν, καθ' ἣν εὐκολος διὰ τὸ ἀβαθὲς τῶν ὑδάτων ἢ πρὸς τὸ πέραν διάβασις, κατὰ τὸν κ. **Brugsch**.

Ἐγγραφον ἐν Κἄμπφ Λακωνικῆς 7 Ἀπριλ. 1884.

ΑΘΑΝ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΣΟΛΟΜΩΝΤΕΙΟΣ ΚΡΙΣΙΣ

A

Μικρὸν μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου γηραιὸς Ἰσραηλίτης ἔκρουε τὴν θύραν τῆς οἰκίας τοῦ Νάθαν Βαίς.

— «Εἶμαι ἀσθενής,» ἐψιθύριεν ὁ γέρον διὰ φωνῆς διακοπτομένης ὑπὸ τῆς ἀλγηδόνος. «Γινώσκω ὅτι εἶσαι ὁμόθηρσός μου· ἔφες με νὰ καταλύσω ἐν τῷ οἴκῳ σου. . . .»

Πλείονα νὰ εἶπῃ δὲν ἠδύνατο, ἐκλονίζετο, τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦτο κυανόλευκον, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ ἐξέπεμπον λάμψιν παράδοξον.

— «Κατακλιθῆτι ἐν τῷ σταύλῳ μου, καλὲ γέρον,» εἶπεν ὁ Νάθαν· «αἱ τῶν βοῶν ἀναθυμιάσεις παράγουσιν αὐτοῦ ἡδεῖαν θερμότητα· δύνασαι λοιπὸν καλλιστα ν' ἀναπαυθῆς.»

(2) Πλουτάρχ. Ἡθικ. τόμ. Α'. σελ. 110 ἔκδ. Λειψίας. 1829. περὶ τοῦ ἀκούειν

Καὶ ὄντως ὁ γέρον ἀνεπαύθη τόσον καλῶς ἐν τῷ σταύλῳ, ὥστε οὐδεὶς φόβος ὅτι θ' ἀφυπνισθῇ πρὸ τῆς ἐσχάτης ἡμέρας τῆς κρίσεως.

Ἄν μὴ πένθους οὐδὲ χαρᾶς ὅμως πρόξενος ἐγένετο ὁ θάνατος τοῦ γέροντος, πράγματα παρασχὼν πρῶτον τῷ οἴκῳ Νάθαν, ἐνθα ὁ δυστυχὴς ἀφῆκε τὴν ὑστάτην πνοὴν καὶ δευτερον τῇ ἑβραϊκῇ κοινότητι, ὑποχρεουμένη νὰ ἐνταφιάσῃ αὐτὸν δημοσίᾳ δαπάνῃ.

Πρὸ τῆς κηδεύσεως ὑπάρχουσι, ὡς γνωστόν, τελεταί τινες. Τὸν Ἰσραηλίτην ἐκπνεύσαντα περιβάλλουσι διὰ πολλῶν περιθάψεων. Πλούσιον ἢ πτωχόν, ἀδιαφόρως, λούουσιν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν καὶ ἐνδύουσι καινουργῇ ἐνδύματα. . . .

Ἀλλὰ κατὰ τὴν λούσιν τοῦ νεκροῦ ἀπεκαλύφθη ἡ ἐφεξῆς ἱστορία.

B

Ἄγνωστον ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ ἐκπνεύσαντος, ὡς καὶ ὁ τόπος ὅθεν ἤρχετο καὶ εἰς ὃν ἐπορεύετο. Ἀλλ' ὅτε ἤρξαντο νὰ λούουσιν αὐτὸν παρετήρησαν μικρὰν πληγὴν κατὰ τινὰ τῶν δακτύλων· ἀφαιρέσαντες δὲ τὸν τῆς πληγῆς ἐπίδεσμον διέκριναν ὑπ' αὐτὸν μικρὸν χάρτην, ἐφ' οὗ ἦτο γεγραμμένον ἑβραϊστὶ: «**Εἶμαι νεκρός· ἔχω πεντακόσια φλωρίνια ἐν τῷ θυλακίῳ μου.**»

Οἱ περὶ τὸν νεκρὸν ὑπώπτευσαν ἀμέσως τὸν Νάθαν Βαίς.

— «Ποῦ εἶναι τὰ πεντακόσια φλωρίνια; ἠρώτησαν αὐτόν. Ὁμοσεν ἐκεῖνος οὐρανὸν καὶ γῆν ὅτι οὐδαμοῦ εἶδεν αὐτὰ. Ἦγαγον τότε τὸν νεκρὸν εἰς τινὰ τῶν θαλάμων καὶ συνεσκέπτοντο περὶ τοῦ πρακτέου· ἄλλως τε τὸ πρᾶγμα ἦτο ἔξιον συσκέψεως. Ἄν εἶχον τὰ χρήματα ἐκεῖνα οὐ μόνον τὸν νεκρὸν θὰ ἐκῆδευον ἀλλὰ καὶ περίσσευμα ἀρκούντως σπουδαῖον θὰ εἶχον πρὸς ὄφελος τοῦ κοινοῦ ταμεῖου. Ὅθεν ἔπρεπε νὰ ἐναγάγῃσι τὸν Νάθαν. Ἀλλ' ἠδύνατο ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει τὸ δικαστήριον ν' ἀποδείξῃ τι κατὰ τοῦ Νάθαν; Ἦρκει νὰ ψευσθῇ ὁ Νάθαν καὶ θὰ ἡθωοῦτο.

Γ.

Μὴ καταφύγωμεν εἰς τὸ δικαστήριον, εἶπεν ὁ Σίμων Σβάρ, ἀλλὰ δικάσωμεν ἡμεῖς αὐτοὶ τὴν ὑπόθεσιν μετ' εὐφύας καὶ πανουργίας, ὡς ἐγίνωσκε νὰ ποιῇ τοῦτο ὁ μέγας βασιλεὺς ἡμῶν Σολομῶν.

Πάντες συνήνεσαν, διότι ἄριστα ἐγίνωσκον ὅτι τὸ δικαστήριον οὐδὲν θὰ ἠδύνατο ν' ἀποδείξῃ κατὰ τοῦ Νάθαν, ἐπειδὴ ὁ μὲν γέρον, ὁ μόνος γινώσκων τι, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ λαλήσῃ καὶ ἂν αὐτὸ τὸ ὑπέρτατον κριτήριον ἐκέλευεν αὐτόν, ὁ δὲ Νάθαν ἂν ὄντως ἐκλεψέ τὸ ἀργύριον, δὲν θὰ ἦτο τόσον ἡλίθιος ὥστε νὰ ὁμολογήσῃ τοῦτο.

Κατέστησαν λοιπὸν δικαστὴν τῆς ὑποθέσεως ταύτης τὸν ἐν αὐτοῖς σοφώτατον Σίμωνα Σβάρ. Οὗτος ὥφειλε νὰ εὕρῃ τὸ μέσον πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας.

Μετὰ βραχεῖαν σκέψιν περὶ τοῦ πρακτέου ὁ Σίμων Σβάρ εἶπε τῷ Νάθαν Βαίς.

— «Ἀκουσον, Νάθαν! Θὰ πορευθῇς τῇ ἐσπέρᾳ ταύτῃ εἰς τὸν νεκρικὸν θάλαμον μετὰ δύο μαρτύρων θὰ λάβῃς ἐν ταῖς

χερσί σου τὴν ψυχρὰν τοῦ νεκροῦ χεῖρα, λέγων «Ὁ μὲν ὦ, γέρον, ὅτι δὲν ἔκλεψα τὸ ἀργύριόν σου.»

Τὸ μέσον τοῦτο καὶ τοῖ μικροῦ λόγου ἄξιον ἤρπεν ὅμως τοῖς πᾶσι καὶ ἰδίᾳ τῷ Νάθαν, ἐλπίζον τι ὅτι εὐχερῶς θὰ διεσκέδαζε δι' αὐτοῦ πάσας τὰς καθ' ἑαυτοῦ ὑπονοίας.

Δ.

Τῇ ὥρισμένη λοιπὸν ὥρᾳ εἰσῆλθεν ὁ Νάθαν μετὰ τῶν δύο μαρτύρων εἰς τὸν νεκρικὸν θάλαμον. Ὁ νεκρὸς τοῦ γέροντος ἦτο κεκαλυμμένος ἐκ μέλανος ἐριούχου. Μία μόνη χεὶρ κιντρίνη ὡς κηρὸς ἐξεῖχε τοῦ καλύμματος. Λυχνίαι ἔκαιον ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ὁ θάλαμος εἶχε τι τὸ φασματώδες.

Ὁ Νάθαν προσήγγισε τῷ φερέτρῳ καὶ ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ νεκροῦ ἐν ταῖς ἑαυτοῦ. Ἐφρικίασε μὲν πλὴν δὲν ἀφῆκεν αὐτὴν

— «Καλὲ γέρον, εἶπε τρεμούσῃ τῇ φωνῇ ὁ Νάθαν, ὁμνῶ ὅτι δὲν ἔλαβον τὸ ἀργύριόν σου.»

Ἄλλ' ἀμέσως ἔρρηξε κραυγὴν μεγάλην, διότι ἡ χεὶρ τοῦ νεκροῦ αἰφνης θερμοανθεῖσα ἐκράτει βιαίως τὴν τοῦ Νάθαν.

— Σύγγνωθι, ἐκραύγασεν ἔντρομος. Ἐλεος, Ἰεχωβά! Ἐσο ἱλεως! Ἐγὼ ἔκλεψα τὸ ἀργύριον. ἄλλὰ θ' ἀποδώσω αὐτό. Μένει ἀνέπαφον... ἔθηκα αὐτὸ ὑπὸ τὸν κόφινον τὸν περιέχοντα φακὴν.

— Δὲν εἶναι ἄθλιος! εἶπε τότε ὁ νεκρὸς ἦτοι, ὡς εὐκόλως ἐμάντευσαν οἱ ἀναγνώσται, ὁ τὴν θέσιν αὐτοῦ λαβὼν Σίμων Σβάρ, ἀποτινάσσων τὸ νεκρικὸν κάλυμμα. Δὲν εὗρον τὸ μέσον νὰ ἐξαναγκάσω αὐτὸν νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἀλήθειαν; Ἐνόμισας λοιπὸν ὅτι εἶμαι ὡς τὰ ποινικὰ δικαστήρια, ἅπέρ δύναται τις ν' ἀπατήσῃ εὐχερῶς διὰ τινος ψεύδους;

Οἱ γέροντες Ἰσραηλῖται ὁμολόγησαν τότε διὰ νεύματος τῆς κεφαλῆς, ὅτι ὁ Σίμων Σβάρ ἐφάνη ἐφάμιλλος τῷ Σολομῶντι κατὰ τὴν σοφίαν, διότι μόνος αὐτὸς ὑπῆρξε σοφώτερος πάντων ὁμοῦ τῶν τῆς εἰκουμένης δικαστηρίων.

(ἐκ τοῦ γαλλικοῦ)

Ἐν Κωνσταντίνῃ τῇ 31 Ἰανουαρίου 1884.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΔΡΟΣΗΣ (καλλιτέχνης)